

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ:»
Голова вченої ради
ІСР Карпатського регіону НААН
Олег СТАСІВ
«29» липня 2026 р. Протокол № 8

ПОЛОЖЕННЯ

про виявлення та запобігання академічного плагіату
в Інституті сільського господарства Карпатського регіону
Національної академії аграрних наук України

Оброшине, 2026

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Інституті сільського господарства Карпатського регіону НААН України (далі — Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про академічну доброчесність», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 (далі — Порядок № 1197), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (далі — Порядок № 44), Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2021 р. № 897, Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14 січня 2016 р. № 13, Статуту та Етичного кодексу вченого Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН України (далі — Інститут).

1.2. Положення розроблено з метою запобігання академічному плагіату та іншим суміжним із ним порушенням академічної доброчесності у наукових (академічних) працях наукових і науково-педагогічних працівників Інституту, докторантів та аспірантів (здобувачів ступеня доктора філософії), а також з метою уникнення фактів неправомірних запозичень з опублікованих та неопублікованих джерел.

1.3. Положення спрямоване на формування та утвердження культури академічної доброчесності, дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань і покликане сприяти впровадженню практики належного цитування.

1.4. Положення поширюється на наукові та навчальні праці (академічні твори) наукових і науково-педагогічних працівників Інституту, докторантів і аспірантів, а також на осіб, яким на підставі чи з урахуванням відповідних академічних творів Інститутом присуджено науковий ступінь або присвоєно вчене звання.

1.5. Терміни у цьому Положенні вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про академічну доброчесність», зокрема:

автор — фізична особа, яка своєю працею створила академічний твір (його частину) чи навчальну роботу (її частину);

академічна доброчесність — сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності;

академічний твір — твір у сфері освіти чи науки, виражений у формі дисертації, творчого мистецького проекту, кваліфікаційної роботи, курсової роботи, наукової монографії, наукової статті, підручника, навчального посібника або в іншій формі, визначеній законодавством та/або внутрішнім актом;

внутрішній акт — документ закладу освіти, наукової установи, іншого суб'єкта академічної діяльності, затверджений у встановленому порядку його колегіальним органом управління, що стосується питань академічної доброчесності;

джерело інформації — друковане чи електронне видання, архівний матеріал, інтернет-ресурс, особиста комунікація, інше джерело, з якого отримано інформацію, що використовується в академічному творі чи навчальній роботі;

навчальна робота — результат виконання здобувачем освіти навчального завдання (навчальних завдань), відображений у текстовій, візуальній, аудіовізуальній, пластичній, цифровій чи іншій формі;

суб'єкти академічної діяльності — педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, інші вчені, здобувачі освіти, вступники, учасники та організатори конкурсів, експерти у сфері освіти і науки, суб'єкти освітньої діяльності, суб'єкти наукової діяльності;

уповноважений орган — колегіальний орган Інституту, уповноважений відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» та цього Положення розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності;

уповноважена особа — науковий, науково-педагогічний працівник Інституту, уповноважений відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» та цього Положення реагувати на порушення академічної доброчесності, розглядати повідомлення про такі порушення та/або застосовувати заходи реагування на них.

1.6. Забезпечення академічної доброчесності в Інституті ґрунтується на таких принципах:

- презумпція академічної доброчесності — суб'єкт академічної діяльності вважається таким, що допустив порушення академічної доброчесності, лише у разі встановлення такого факту у порядку, визначеному Законом України «Про академічну доброчесність» та цим Положенням;
- нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;
- повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;
- обов'язковість і своєчасність реагування на порушення академічної доброчесності;
- неупереджене (недискримінаційне) ставлення до осіб, стосовно яких надійшло повідомлення про можливе порушення;
- обов'язковість встановлення вини особи у вчиненні порушення;
- співмірність порушення і заходів реагування;
- прозорість процедур розгляду повідомлень та визначення заходів реагування.

1.7. Встановлення факту порушення академічної доброчесності є виключним повноваженням уповноваженого органу (уповноваженої особи). Виявлення ознак порушення в результаті перевірки академічного твору саме собою не є встановленням факту порушення академічної доброчесності.

II. АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ ТА СУМІЖНІ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Академічний плагіат — це оприлюднення (частково або повністю) наукового (творчого) результату, отриманого іншою особою (іншими особами), як результату власної академічної діяльності та/або відтворення в академічному творі чи навчальній роботі (частково або повністю) раніше оприлюдненого (опублікованого) твору (навчальної роботи) іншого автора (інших авторів) без посилання на відповідне джерело інформації та/або його (її) автора (авторів), та/або оприлюднення в академічному творі (навчальній роботі) перекладу іншомовного твору (його частини) без зазначення автора (авторів) перекладеного твору.

2.2. Різновидами академічного плагіату є:

Прямий плагіат (копіювання) — дослівне копіювання тексту, даних, ілюстрацій, таблиць або інших матеріалів з опублікованих або неопублікованих джерел без належного цитування та посилання на оригінальне джерело.

Перефразування без належного посилання — перефразування або узагальнення тексту з інших джерел без належного посилання на оригінальне джерело, що створює враження, ніби ці ідеї належать автору.

Самоплагіат (множинна, дублююча або надлишкова публікація) — повторне використання значних частин власних опублікованих робіт автора без належного цитування оригінальної публікації. Це включає:

- публікацію тієї самої статті в різних журналах;
- публікацію статті, що значною мірою перекривається з уже опублікованою роботою;

— *Мозаїчний плагіат* — запозичення фраз із різних джерел та їх поєднання, часто зі зміною порядку слів або заміною окремих слів, без належного цитування.

Некоректне цитування — використання неточних або неправильних посилань, що не дозволяє читачеві знайти оригінальне джерело.

Упущення посилань — використання ідей або концепцій, розроблених іншими дослідниками, без належного визнання їхнього внеску.

Привласнення методології — копіювання або адаптація методів дослідження без належного посилання на джерело, де вони були вперше описані.

Переклад без посилання — переклад тексту з іноземної мови та його представлення як оригінальної роботи без посилання на оригінальне джерело.

2.3. Суміжними з академічним плагіатом порушеннями академічної доброчесності, що також підлягають виявленню та реагуванню відповідно до цього Положення, є:

самоплагіат — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення. Не вважається самоплагіатом оприлюднення в дисертації на здобуття наукового ступеня раніше опублікованих власних наукових результатів;

фабрикація — вигадкування суб'єктом академічної діяльності даних чи фактів про результати власної академічної діяльності;

фальсифікація — свідомо зміна чи модифікація наявних даних, що призводить до створення завідомо неправдивої інформації щодо результатів академічної діяльності;

відчуження авторства — передача автором (авторами) створеного ним (ними) академічного твору (його частини) іншій особі та подальше оприлюднення такого академічного твору (його частини) із зазначенням як автора особи, яка не є його (її) автором;

приписування авторства — оприлюднення твору, серед авторів якого зазначена особа, яка не брала участі у його створенні;

недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом — оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності, якщо цей факт не зазначено в академічному творі чи супровідних матеріалах до нього.

ІІІ. ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ

3.1. Попередження академічного плагіату в академічному середовищі Інституту здійснюється шляхом проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

- інформуванні науковців, докторантів та аспірантів про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотримання норм цитування;
- організації бібліотекою заходів з популяризації основ інформаційної культури;
- формуванні, виданні і розповсюдженні методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела;
- ознайомленні науковців, докторантів та аспірантів із цим Положенням, зокрема через офіційний вебсайт Інституту;
- систематичному проведенні заходів з популяризації, підвищення обізнаності про цінності, принципи та правила академічної доброчесності, вивчення вітчизняного та іноземного досвіду її забезпечення.

3.2. Наукові керівники і наукові консультанти в обов'язковому порядку ознайомлюють із цим Положенням молодих науковців на всіх етапах виконання наукових робіт, контролюють дотримання вимог академічної доброчесності та попереджують факти академічного плагіату.

3.3. У разі використання в академічному творі об'єкта, згенерованого штучним інтелектом, автор зобов'язаний повідомити про це у творі із зазначенням методики генерування та/або посилання на відповідну комп'ютерну програму чи її опис згідно з вимогами до оформлення та/або оприлюднення відповідних академічних творів.

Рекомендації щодо запобігання плагіату

3.4. Будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений у тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами або в перекладі з іншого джерела, має супроводжуватися посиланням на це джерело. Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальновживаними.

3.5. Якщо перефразування чи довільний переказ у тексті наукової роботи тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному абзаці наукової роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

3.6. Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, у тексті наукової роботи має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, у тексті наукової роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування («цитується за: »).

3.7. Будь-яка наведена в тексті наукової роботи науково-технічна інформація має супроводжуватися чітким вказуванням на джерело, з якого взята ця інформація. Винятки допускаються лише для загальновідомої інформації, визнаної всією спільнотою фахівців відповідного профілю.

IV. ПЕРЕВІРКА АКАДЕМІЧНИХ ТВОРІВ ТА ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

4.1. Інститут здійснює перевірку академічних творів, які він видає, а також які оприлюднюються у заснованих ним виданнях або у виданнях, рекомендованих ним до друку, на відсутність ознак порушення академічної доброчесності.

4.2. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- дисертаційні роботи (дисертації, наукові доповіді) на етапі представлення матеріалів до апробації та для розгляду разовою спеціалізованою вченою радою, редакційною колегією, лабораторією чи відділом;
- монографії та інші роботи, що мають авторський текст і потребують рекомендації Вченої ради Інституту до видання;

- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів, заснованих Інститутом, або до оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів).

4.3. Перевірка академічних творів здійснюється з використанням спеціалізованого програмного забезпечення з виявлення ознак порушення академічної доброчесності, доступ до якого забезпечується учасникам освітнього процесу та вченим за потреби. Результати перевірки не є остаточним висновком про наявність порушення і використовуються для встановлення ознак, що підлягають подальшій оцінці.

4.4. Для констатації академічного плагіату достатньо встановити наявність однієї чи кількох таких ознак:

- в оцінюваній роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ обсягом до абзацу, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;
- в оцінюваній роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ обсягом більше абзацу без бібліографічного та/або текстуального посилання на автора (авторів) відтвореного тексту щонайменше один раз у кожному абзаці (крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків);
- відтворюваний текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший ідентичний за змістом текст автора оцінюваної наукової роботи);
- в оцінюваній науковій роботі наведено п'ять або більше цитат з третіх джерел саме чи майже в такому обсязі, як вони наведені в іншому джерелі, без вказування на це інше джерело як джерело, з якого запозичені відповідні цитати; при цьому автор не посилається на це інше джерело або посилається деінде (у списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, що саме з цього джерела насправді взяті використані автором цитати з третіх джерел;
- в іншому джерелі оприлюднена та сама науково-технічна інформація (крім загальновідомої), яка наведена в оцінюваній науковій роботі.

V. УПОВНОВАЖЕНИЙ ОРГАН З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1. Для розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності та застосування заходів реагування на такі порушення Вчена рада Інституту утворює уповноважений орган - Комісію з питань академічної доброчесності (далі Комісія). У випадках, визначених цим Положенням, повноваження уповноваженого органу може здійснювати уповноважена особа, призначена наказом директора Інституту за поданням Вченої ради.

5.2. Комісія утворюється у складі не менше п'яти осіб (непарна кількість) з числа наукових і науково-педагогічних працівників Інституту, які мають науковий ступінь та бездоганну репутацію у частині дотримання академічної доброчесності. Персональний склад Комісії, її голова та секретар затверджуються рішенням Вченої ради строком на три роки. До роботи Комісії з правом дорадчого голосу можуть залучатися представники первинної профспілкової організації та ради молодих учених Інституту.

5.3. Комісія (уповноважена особа) відповідно до законодавства та цього Положення:

- розглядає повідомлення про ознаки порушення академічної доброчесності та приймає рішення за результатами їх розгляду;
- здійснює перевірку викладених у повідомленні відомостей та аналіз академічного твору щодо наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації;
- має право одержувати в установленому законодавством порядку документи та матеріали, необхідні для розгляду повідомлення;
- має право залучати зовнішніх експертів (наукових, науково-педагогічних працівників інших наукових установ, закладів вищої освіти) для встановлення наявності або відсутності порушення;
- має право використовувати відповідне програмне забезпечення для перевірки відомостей та аналізу академічного твору;
- встановлює факт наявності (відсутності) порушення академічної доброчесності та визначає захід реагування (санкцію) у межах, визначених законодавством і цим Положенням;
- забезпечує документування прийнятих рішень та їх оприлюднення на офіційному вебсайті Інституту.

5.4. У прийнятті рішення щодо встановлення факту порушення особою академічної доброчесності не може брати участь особа, яка має реальний чи потенційний конфлікт інтересів. За наявності конфлікту інтересів або інших підстав, що можуть свідчити про упередженість члена Комісії, за рішенням Комісії він відводиться від відповідного розгляду. Рішення про відвід (самовідвід) приймається на підставі письмової заяви заявника, особи, стосовно якої розглядається повідомлення, або заяви члена Комісії про самовідвід. Член Комісії не бере участі у вирішенні питання щодо власного відводу або самовідводу. З метою запобігання конфлікту інтересів до участі в розгляді можуть запрошуватися експерти з інших наукових установ, закладів освіти.

5.5. Вищим колегіальним органом управління Інституту, до якого оскаржуються рішення уповноваженого органу у випадках, визначених цим Положенням, є Вчена рада Інституту.

VI. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

6.1. Особа, яка має докази, що свідчать про ознаки порушення академічної доброчесності, вчиненого працівником Інституту, докторантом чи аспірантом, має право повідомити про це письмово (у паперовій чи електронній формі) уповноважений орган (уповноважену особу) або директора Інституту. Директор Інституту протягом трьох робочих днів приймає одне з таких рішень: про надсилання повідомлення до уповноваженого органу (уповноваженої особи); про утворення уповноваженого органу (призначення уповноваженої особи) та надсилання йому (їй) повідомлення.

6.2. Повідомлення підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація містить фактичні дані, що вказують на можливий факт порушення академічної доброчесності та можуть бути перевірені. В іншому випадку уповноважений орган (уповноважена особа) має право залишити повідомлення без розгляду.

6.3. Уповноважений орган (уповноважена особа) протягом 10 робочих днів з дня надходження повідомлення: ухвалює рішення про початок розгляду повідомлення за встановленою процедурою або про залишення повідомлення без розгляду і повідомляє про це заявника; надсилає (надає) особі, стосовно якої надійшло повідомлення, його копію та не пізніш як за три робочі дні до дати розгляду інформує її про дату, час і місце розгляду повідомлення.

6.4. Розгляд повідомлення здійснюється з дотриманням принципів і основних правил реагування на порушення академічної доброчесності. Строк розгляду повідомлення та прийняття рішення про наявність (відсутність) порушення не може перевищувати шести місяців з дня реєстрації повідомлення.

6.5. Особа, стосовно якої розглядається повідомлення, має право особисто або через свого представника:

- бути поінформованою про початок процедури розгляду повідомлення;
- бути поінформованою про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду повідомлення;
- ознайомлюватися з усіма матеріалами щодо порушення нею академічної доброчесності, надавати до них зауваження;
- надавати усні та письмові заперечення, пояснення або відмовитися від їх надання;
- брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності.

6.6. У разі визнання факту порушення академічної доброчесності особою, стосовно якої розглядається повідомлення, перевірка і дослідження доказів не проводяться. Визнання факту порушення враховується під час визначення санкції, крім випадку, якщо санкція визначена законом.

6.7. Рішення уповноваженого органу про притягнення особи до академічної відповідальності має бути обґрунтованим, тобто ухваленим на підставі доказів, повно і всебічно досліджених у процесі розгляду повідомлення, або на підставі визнання особою факту порушення, та містити інформацію про

конкретний вид порушення академічної доброчесності і санкцію за таке порушення.

6.8. Особа, стосовно якої встановлено факт порушення академічної доброчесності та прийнято рішення про притягнення її до академічної відповідальності, а також особа, яка подала повідомлення, мають право оскаржити таке рішення у порядку, визначеному законодавством і цим Положенням. Рішення уповноваженого органу, ухвалене у встановленому порядку, набирає чинності з дня його оприлюднення, а в разі його оскарження — з дня оприлюднення рішення суб'єктом розгляду скарги.

6.9. Розгляд повідомлень про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі, на підставі чи з урахуванням якого особі присуджено науковий ступінь або присвоєно вчене звання, здійснюється за спеціальною процедурою, визначеною розділом VII цього Положення.

VII. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ОЗНАКИ НАЯВНОСТІ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ, ФАЛЬСИФІКАЦІЇ, ФАБРИКАЦІЇ В АКАДЕМІЧНОМУ ТВОРІ, НА ПІДСТАВІ ЧИ З УРАХУВАННЯМ ЯКОГО ОСОБІ ПРИСУДЖЕНО НАУКОВИЙ СТУПІНЬ, СТУПІНЬ ДОКТОРА МИСТЕЦТВА, СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ АБО ПРИСВОЄНО ВЧЕНЕ ЗВАННЯ

1. Загальні положення

7.1. Цей розділ визначає процедуру розгляду уповноваженим органом Інституту: повідомлення про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі, на підставі та/або з урахуванням якого особі було присуджено науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання; рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі — Національне агентство) про встановлення (невстановлення) наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації у такому академічному творі; скарги на рішення уповноваженого органу — до Вченої ради Інституту.

7.2. Уповноважений орган Інституту розглядає повідомлення про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі, на підставі та/або з урахуванням якого особі було присуджено науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання цим закладом (Інститутом), або у випадку отримання повідомлення від Національного агентства на підставі Закону України «Про академічну доброчесність» та у затвердженому ним порядку.

2. Подання повідомлення

7.3. Повідомлення з доказами, що свідчать про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі, може бути подано до уповноваженого органу будь-якою особою, яка має такі докази.

7.4. У повідомленні зазначається:

- 1) найменування Інституту, до якого подається повідомлення;
- 2) прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) особи (повне найменування юридичної особи), яка подає повідомлення (далі — заявник), її контактні дані (адреса, номер телефону, адреса електронної пошти);
- 3) інформація про рішення, яким присуджено науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання, що приймалось на підставі чи з урахуванням академічного твору, повідомлення про плагіат, фабрикацію, фальсифікацію в якому подається;
- 4) бібліографічний опис академічного твору, повідомлення про плагіат, фабрикацію, фальсифікацію в якому подається; контактні дані автора академічного твору (за наявності такої інформації в заявника);
- 5) URL-адреса вебсторінки Національного репозитарію академічних текстів та/або сторінки офіційного вебсайту, де розміщено електронний примірник академічного твору (творів), індекс DOI публікації, щодо якої подавалося повідомлення;
- 6) посилання на вимоги до відповідних академічних творів, чинні на момент присудження наукового ступеня, ступеня доктора мистецтва, ступеня вищої освіти або присвоєння вченого звання;
- 7) бібліографічні описи академічних творів, які є джерелами неправомірного використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів, наукового (творчого) результату інших авторів без відповідного посилання (далі — джерело плагіату), та/або інформацію про фабрикацію, фальсифікацію;
- 8) URL-адреса вебсторінки офіційного вебсайту, де розміщено в електронній формі джерело плагіату (індекс DOI такої публікації), та/або інформацію про фабрикацію, фальсифікацію, або електронна копія такого джерела.

Під офіційним вебсайтом розуміється вебсайт, призначений для легального розміщення наукових публікацій, вебресурс репозиторію, бібліотеки, журналу, музею, наукової установи, закладу, органу влади або їх структурних підрозділів тощо. У разі розміщення джерела плагіату за URL-адресою іншого, ніж офіційний, вебсайту таке джерело повинно містити повний текст твору, вказівку на авторство, вказівку на дату підписання до друку (або дату оприлюднення), вихідні відомості видання (або титульну сторінку рукопису дисертації, першу і другу сторінки автореферату), зміст видання (або рукопису дисертації). У разі відсутності джерела плагіату у мережі Інтернет до повідомлення додається примірник такого джерела або його копія, ідентичність якої примірнику доводить заявник.

До повідомлення додаються: порівняльна таблиця із наведенням фрагментів академічного твору (творів) та відповідних фрагментів джерел академічного плагіату та/або відомостей про фабрикацію, фальсифікацію; копія академічного твору, на підставі та/або з урахуванням якого було присуджено науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва, ступінь вищої освіти, присвоєно вчене звання; примірники або копії джерел академічного плагіату.

7.5. Повідомлення з додатками подається (надсилається) до Інституту у паперовій чи електронній формі за підписом фізичної особи або керівника юридичної особи (для повідомлень в електронній формі — з накладенням кваліфікованого електронного підпису чи печатки). Датою надходження повідомлення є дата його реєстрації в Інституті.

3. Прийняття повідомлення до розгляду

7.6. Уповноважений орган здійснює перевірку повідомлення на дотримання вимог пунктів 7.3–7.5 цього Положення та у строк до десяти робочих днів від дати надходження приймає рішення про прийняття повідомлення до розгляду або про залишення без розгляду і оприлюднює його на офіційному вебсайті Інституту. У разі залишення повідомлення без розгляду заявник у такий самий строк інформується про прийняте рішення та його підстави. У разі прийняття повідомлення до розгляду його копія надсилається особі, стосовно якої надійшло повідомлення, якщо спосіб зв'язку з особою відомий.

7.7. У разі прийняття до розгляду повідомлення щодо наявності у дисертації доктора філософії (захист якої проведено у разовій спеціалізованій вченій раді, утвореній після 31 грудня 2022 року) та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати такої дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, уповноважений орган протягом п'яти робочих днів вносить інформацію до інформаційної системи Національного агентства «naqa.svr».

4. Розгляд повідомлення уповноваженим органом

7.8. Уповноважений орган здійснює перевірку викладених у повідомленні відомостей та аналіз академічного твору щодо наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації і приймає рішення протягом шести місяців з дня отримання відповідного повідомлення. З метою запобігання конфлікту інтересів та за потреби додаткового аналізу твору за рішенням уповноваженого органу можуть запрошуватися як експерти наукові, науково-педагогічні працівники інших наукових установ, закладів освіти.

7.9. Інформація про дату, час і місце розгляду повідомлення по суті на засіданні уповноваженого органу та проєкт рішення не пізніш як за три робочі дні до дати розгляду надсилаються засобами електронного зв'язку (поштою) заявнику та особі, стосовно якої розглядається повідомлення (якщо спосіб зв'язку відомий), та у той самий строк оприлюднюються на вебсайті Інституту. Участь зазначених осіб не є обов'язковою; вони вважаються повідомленими з дня, наступного за днем інформування.

7.10. Заявник та особа, стосовно якої розглядається повідомлення, мають права, передбачені пунктом 6.5 цього Положення. Засідання уповноваженого органу для розгляду повідомлення по суті складається з відкритої та закритої частин. Заявник та особа, стосовно якої розглядається повідомлення, їх представники мають право бути присутніми на відкритій частині засідання. Розгляд починається з доповіді про підстави прийняття повідомлення до розгляду, встановлені та досліджені обставини та висновок по суті питання.

7.11. Уповноважений орган на закритій частині засідання за наслідками розгляду повідомлення по суті приймає одне з таких рішень:

- про позбавлення особи, щодо якої подано повідомлення, наукового ступеня, ступеня доктора мистецтва, ступеня вищої освіти, вченого звання, що було присуджено (присвоєно) на підставі та/або з урахуванням відповідного академічного твору, — у разі встановлення наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації;
- про відмову у позбавленні такої особи наукового ступеня, ступеня доктора мистецтва, ступеня вищої освіти, вченого звання — у разі невстановлення наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.

Рішення уповноваженого органу має бути обґрунтованим, ухваленим на підставі доказів, повно і всебічно досліджених у процесі розгляду повідомлення. Рішення оприлюднюється на офіційному вебсайті Інституту протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття. Рішення щодо дисертації доктора філософії (захист якої проведено у разовій спеціалізованій вченій раді, утвореній після 31 грудня 2022 року) та/або відповідних наукових публікацій протягом п'яти робочих днів також вноситься до інформаційної системи Національного агентства «naqa.svr». Рішення про позбавлення набирає чинності наступного робочого дня з дня спливу строку для його оскарження, якщо його не було оскаржено.

5. Оскарження рішення

7.12. Рішення уповноваженого органу про позбавлення або про відмову у позбавленні наукового ступеня, ступеня доктора мистецтва, вченого звання, а також бездіяльність уповноваженого органу щодо ухвалення такого рішення протягом шести місяців з дня отримання повідомлення можуть бути оскаржені до Національного агентства протягом 30 календарних днів з дня оприлюднення рішення чи спливу строку на розгляд повідомлення. Рішення уповноваженого органу про позбавлення або про відмову у позбавленні ступеня вищої освіти або відповідна бездіяльність можуть бути оскаржені до Вченої ради Інституту протягом 30 календарних днів з дня оприлюднення рішення чи спливу строку на розгляд повідомлення.

6. Розгляд рішення Національного агентства

7.13. Уповноважений орган Інституту протягом 10 робочих днів з дня отримання Інститутом рішення Національного агентства за результатами розгляду скарги на рішення уповноваженого органу зобов'язаний його розглянути та прийняти рішення:

- про позбавлення особи наукового ступеня, ступеня доктора мистецтва та/або вченого звання, що було присуджено (присвоєно) на підставі та/або з урахуванням академічного твору (творів), в якому (яких) Національним агентством встановлено наявність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації;

- про відмову у позбавленні особи наукового ступеня, ступеня доктора мистецтва та/або вченого звання — у разі невстановлення Національним агентством наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Рішення уповноваженого органу про позбавлення набирає чинності наступного робочого дня з дня спливу строку для його оскарження, якщо його не було оскаржено, і може бути оскаржено до Вченої ради Інституту протягом 30 календарних днів з дня його оприлюднення.

7. Розгляд скарги Вченою радою Інституту

7.14. Вчена рада Інституту у порядку, визначеному внутрішніми актами, розглядає скаргу на рішення уповноваженого органу та за результатами розгляду приймає рішення шляхом таємного голосування. Таке рішення не потребує введення в дію директором Інституту та оприлюднюється на офіційному вебсайті Інституту протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття. Рішення за результатами розгляду скарги набирає чинності з дня його оприлюднення.

8. Наслідки позбавлення наукового ступеня, вченого звання

7.15. З дня набрання чинності рішенням про позбавлення особи наукового ступеня, ступеня доктора мистецтва, ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації, вченого звання така особа втрачає права, пов'язані з їх наявністю; втрачають чинність відповідні рішення про присудження (присвоєння) та видані на їх підставі дипломи (атестати), а також рішення, ухвалені на підставі та/або з урахуванням ступеня (звання), якого особу позбавлено. Відомості про позбавлення вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти. Якщо особа обіймає посаду, кваліфікаційні вимоги до якої передбачають обов'язкову наявність відповідного ступеня та/або звання, вона звільняється з такої посади відповідно до законодавства.

VII. ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

8.1. Заходами реагування на порушення академічної доброчесності є виховні заходи, притягнення до академічної та/або дисциплінарної відповідальності, а також інші заходи, визначені законодавством. Рішення про застосування заходу реагування ухвалює уповноважений орган (уповноважена особа).

8.2. У разі встановлення факту наявності академічного плагіату в оприлюдненому академічному творі такий твір підлягає відкликанню у порядку, визначеному видавцем, з одночасним оприлюдненням причини відкликання. Відкликаний твір з моменту відкликання не вважається опублікованим і не враховується під час оцінювання академічної діяльності його автора.

8.3. До наукового, науково-педагогічного працівника Інституту, який вчинив порушення академічної доброчесності, можуть застосовуватися санкції у межах притягнення до академічної відповідальності, зокрема:

- виключення зі складу вченої ради, інших колегіальних органів управління з позбавленням права бути членом відповідного органу на строк від одного до трьох років;

- позбавлення права участі в атестації здобувачів наукового ступеня на строк від одного до трьох років;
- позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;
- позбавлення права бути науковим керівником (консультантом) здобувачів на строк від одного до трьох років;
- позбавлення права бути керівником та/або відповідальним виконавцем наукових досліджень (проектів) на строк від одного до трьох років;
- заборона претендувати на присвоєння вченого звання на строк від одного до трьох років;
- виключення зі складу редакційної колегії наукового видання, заснованого Інститутом, на строк від одного до трьох років;
- позбавлення наукового ступеня, вченого звання, кваліфікаційної категорії, нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) Інститутом, у порядку, визначеному законодавством та розділом VII цього Положення.

8.4. У межах притягнення до дисциплінарної відповідальності до працівника можуть застосовуватися догана або звільнення. У разі встановлення факту відчуження авторства, а також академічного плагіату, фабрикації, приписування авторства, вчинених внаслідок відчуження авторства, науковий, науково-педагогічний працівник звільняється з Інституту відповідно до пункту 7 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України.

8.5. За вчинення фабрикації або фальсифікації до наукового, науково-педагогічного працівника можуть бути застосовані санкції у виді звільнення відповідно до пункту 7 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України або догани, або інші санкції, визначені цим Положенням. За вчинення самоплагіату (з метою досягнення кількісних показників, звітування тощо) відповідна наукова стаття відкликається та не враховується під час оцінювання результатів наукової діяльності; можуть застосовуватися й інші санкції.

8.6. До здобувача наукового ступеня (докторанта, аспіранта), який вчинив порушення академічної доброчесності, застосовуються санкції, визначені законодавством та цим Положенням, зокрема відрахування із Інституту у випадках вчинення академічного плагіату внаслідок відчуження авторства, фабрикації, фальсифікації, відчуження авторства.

8.7. Санкція за конкретне порушення академічної доброчесності визначається уповноваженим органом з урахуванням принципу співмірності порушення і заходів реагування, а також факту визнання (невизнання) особою вчиненого порушення, крім випадків, якщо санкція визначена законом.

ІХ. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Це Положення набуває чинності на підставі рішення Вченої ради Інституту з моменту затвердження директором Інституту.

9.2. Інститут оприлюднює це Положення та інші внутрішні акти, що визначають політики, заходи та процедури забезпечення академічної доброчесності, на своєму офіційному вебсайті.

9.3. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися рішенням Вченої ради Інституту із затвердженням директором. У такому ж порядку Положення скасовується.

9.4. Розгляд повідомлень про порушення академічної доброчесності, вчинених до набрання чинності Законом України «Про академічну доброчесність», прийняття рішень за результатами такого розгляду та їх оскарження здійснюються з додержанням гарантій і прав суб'єктів академічної діяльності, визначених зазначеним Законом, із застосуванням тієї міри відповідальності, яка на момент вчинення порушення була визначена законом.

9.5. Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи Інституту відповідно до їх функціональних обов'язків.

Погоджено:

Голова

ради молодих вчених

 Олег ГАВРИШКО

Голова первинної

профспілкової організації

 Михайло ПОЛУЛІХ